

Vydává federální ministerstvo financí ve spolupráci se Státní bankou československou

© SNTL — nakladatelství technické literatury, n. p., Spálená 51, Praha 1

Adresa redakce:
Kraťovská 8, 113 02 Praha 1, Nové Město
Telefon: 26 43 51—8
meziměstské hovory: 26 43 07

Vedoucí redaktor:
Ing. Ivan Kočárník, CSc.

Издает Федеральное министерство финансов, в сотрудничестве с Государственным банком Чехословакии.

© СНТЛ — издательство технической литературы, н. п., Спалена № 51, Чехословакия

Редакция: Краťовска 8, 113 02 Прага 1, ЧСФР
Телефон: 26 43 51

Главный редактор: Иван Коцарник

ОBSAH

- Ing. I. KOČÁRNÍK, CSc.: Finanční politika v roce 1990 a v roce 1991 721
Vybrané oblasti procesu radikální ekonomické reformy 724
Koncepce procesu odstátnění a privatizace 744

Diskuse

- Ing. M. MANDEL: K otázkám přechodu čs. koruny na jednotný a rovnovážný kurs 767

Finance a úvěr v zahraničí

- Ing. J. ŽEMLIČKA: Zbožové aukce, aukční obchody a ceny 786

Informace

- Ing. T. LETKOVÁ: Výskum a hospodářská prax — nové formy spolupráce? 791

СОДЕРЖАНИЕ

- И. КОЧАРНИК: Финансовая политика в 1990 и 1991 гг. 721
Избранные области процесса радикальной экономической реформы 724
Концепция процесса деэтизации и приватизации 744

Дискуссия

- М. МАНДЕЛ: К вопросам перехода чехословацкой кроны к единому и равновесному курсу 767

Финансы и кредит за рубежом

- И. ЖЕМЛИЧКА: Товарные аукционы, аукционная торговля и цены 786

Информация

- Т. ЛЕТКОВА: Исследование и хозяйственная практика — новые формы кооперации? 791

Aukční ceny a jejich vývoj jsou výslednicí vzájemného vztahu nabídky a poptávky na příslušném trhu. U některých komodit, které mají neobyčejně velký význam pro ekonomiku produkčních zemí, se stát snaží zasahovat do cenového vývoje na příslušných aukcích především regulací množství zboží, které je v době aukčních jednání k dispozici.

Aukční ceny nemají tak velkou publicitu jako burzovní ceny. Vyplývá to především z toho, že na burzy se soustřeďuje světový obchod základními surovinami a materiály hromadného a zastupitelného charakteru a technika sjednávání cen umožňuje provádět ve velkém rozsahu spekulativní obchody. Tyto možnosti u zboží procházejícího aukčními jednáními neexistují. Přesto u mnoha druhů zboží jsou aukční ceny významnými a reprezentativními ukazateli vývoje světového trhu a mohou ovlivňovat i obchodní situaci ve světovém obchodě probíhající mimo samotné aukce (jako příklad lze uvést aukční obchody vlnou, čajem apod.).

Aukční ceny se staly jedním ze základních dokumentačních materiálů při stanovování kontraktních cen i v obchodě mezi členskými státy Rady vzájemné hospodářské pomoci.

Československo nepatří mezi země, jejichž obchody jsou přímo sjednávány na zbožových aukcích. Ovšem vzhledem k tomu, že nakupujeme velká kvanta vlny v Austrálii nebo na Novém Zélandě, ev. i určitá množství čaje na trhu v Srí Lance, jsou naše dosahované ceny při nákupech podstatně ovlivňovány i vývojem cen na vlnářských nebo čajových aukcích. Vedle těchto základních komodit, které jsou významnou náplní světového obchodu, jsou ceny dosahované v československém zahraničním obchodě ovlivňovány v jeho sortimentní skladbě i situací na těch zbožových trzích, které jsou pod vlivem aukčních cen a u nichž nákupy zboží na aukcích jsou běžnou praxí. V těchto případech u mnoha komodit nelze vyloučit ani prodeje nebo nákupy na aukcích.

informace

DT: 001.892 (437)

Výskum a hospodárska prax – nové formy spolupráce ?

V ekonomickej reforme, ktorá sa začína u nás realizovať, zaujímajú dôležité miesto dve úlohy:

— zahájenie obnovy harmónie medzi prírodou a spoločnosťou; v ekonomickej reči to znamená, že ekologické hľadiská budú jedným zo základných kritérií všetkých štrukturálnych zmien v ekonomike;

— previesť daňovú reformu a reformu rozpočtového hospodárenia, v ktorej sa vytvoria celkom nové vzťahy medzi jednotlivými článkami rozpočtovej sústavy; dôraznejšie presadzovať sankcie proti znečisťovateľom životného prostredia.

K uvedeným problémom zorganizoval Ústredný ústav národohospodárskeho vý-

skumu — pobočka Bratislava, seminár, na ktorom vystúpili zahraniční hostia:

dr. Johan Lang z Rakúska s príspevkom „Rakúsky daňový systém a jeho účinky na jednotlivého občana a štát“ a prof. Francis Tanian z USA s príspevkom „Infraštruktúra a životné prostredie“.

Treba pozitívne hodnotiť, že na rozdiel od minulosti, kedy na poriadané semináre prichádzali častejšie pracovníci výskumu a len sporadicky z praxe, tento seminár bol výnimkou. Záujem o uvedené témy prejavil veľký počet pracovníkov riadiacej sféry, predovšetkým z finančných kruhov. Vysoká kvalita oboch prednášok, ich obsahové zameranie, ako i zaujímavý spôsob prednesu vyvolali rad otázok a v konečnom dôsledku i spokojnosť všetkých účastníkov, že v omezenom čase sa podarilo získať množstvo nových informácií.

K obsahu prednášok

V Rakúsku platí 6 hlavných daňových skupín:

- daň z príjmu a majetku
- daň z pridanej hodnoty
- dovozné clo
- spotrebná daň
- správne poplatky
- dopravná daň

Každá daňová skupina má množstvo poddaní. Prvá daňová skupina (*daň z príjmu a majetku*) sa skladá z daní živnostenskej: 5 %, daní zo mzdy: 52 %, daní z príjmov: 18 %, daní zo spoločnosti: 8 %, daní z majetku: 4 % a ostatných daní: 13 %. V absolútnom finančnom objeme predstavuje čiastku 170 mld. AUS a až 70 % sa vyberá od zamestnancov; s touto čiastkou disponuje Ministerstvo financií a nie je účelovo viazaná. *Daň z pridanej hodnoty* predstavuje ročný finančný objem 178 mld. AUS a má dva druhy daní: dlh finančnému úradu (to je predbežná daň — môže vypočítat finančný úrad) a odpočet voči finančnému úradu. *Dovožové clo* je malá

daň a predstavuje finančný objem len 6,7 mld. AUS. *Spotrebná daň* predstavuje daň z tabaku, daň z piva, daň z ropných produktov, daň z alkoholu, daň zo šampaňského. Finančné objemy sú účelovo viazané; za spotrebu napr. tabaku, ktorý ohrozuje zdravie človeka, sa finančné objemy používajú na riešenie otázok životného prostredia. *Správne poplatky* nie sú účelovo viazané a s finančným objemom voľne disponuje Ministerstvo financií. *Dopravná daň* pozostáva z pozemkovej daní, z daní z nadobudnutia pozemku, z daní za motorové vozidlá, poisťnej daní, daní za herne a kasína. Z 23 mld. AUS jej objemu predstavuje až 11 mld. AUS daň z herní.

Rakúsky daňový systém má vysoko prepracovanú oblasť sociálneho poistenia; prvým princípom je, že čiastka na sociálne poistenie z daní zo mzdy je nižšia u zamestnancov ako u podnikateľov; druhý princíp sleduje, aby osoby s vysokými príjmami boli zdanené vyššie a s nižšími príjmami nižšie.

Druhá prednáška „*Infraštruktúra a životné prostredie*“ voľne naviazala na konkrétne problémy daňového systému. Analytický rámec využívania zdrojov zohľadňuje tri základné subjekty — zákony, inštitúcie a techniku [technológie]. Medzi nimi je vzájomná súvislosť; existuje priama väzba vzťahu chovania človeka pri zmenách v zákone. Aké sú zákony, tak sa ľudia správajú. Politika v oblasti životného prostredia v USA sleduje zníženie vstupov s cieľom zníženia škodlivín unikajúcich do priestoru. Dosiagnúť tento cieľ nie je možné iba jedným nástrojom; skúsenosti potvrdili, že k lepšiemu výsledku vedie kombinácia zákonov, daní a cien. V USA napr. je zahrnutý v cene automobilu poplatok za energiu, ktorá je hlavným zdrojom znečisťovania ovzdušia.

Uvedená akcia sa stala pre budúcnosť dobrým príkladom spolupráce a vzájomnej informovanosti medzi pracovníkmi praxe a výskumu.

Ing. Tatiana Letková